

2025
№6

ISSN 3060-527X

TA'LIMDA ISTIQBOLLI IZLANISHLAR.

XALQARO ILMIY METODIK JURNAL
МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC METHODOLOGICAL JOURNAL

**TA'LIMDA ISTIQBOLLI
IZLANISHLAR**

Xalqaro ilmiy-metodik jurnal

**ПЕРСПЕКТИВНЫЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ В ОБРАЗОВАНИИ**

Международный научно-методический
журнал

**PROSPECTIVE RESEARCH IN
EDUCATION**

International scientific methodological journal

№ 6-son, 2-qism 2025-yil

Jurnal O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi OAK Rayosatining 2024 - yil 7 - iyundagi 355-son qarori bilan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha dissertatsiya ishlari natijalari yuzasidan ilmiy maqolalar chop etilishi lozim bo'lgan zaruriy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

BOSH MUHARRIR:

Tilavov Muxtor Hasan o'g'li
Psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),
dotsent

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Кулешов Валерий Владимирович - pedagogika fanlari doktori, professor Rossiya Fanlar akademiyasining akademigi (Ukraina).

Andriyenko Yelena Vasilyevna - pedagogika fanlari doktori, professor (Novosibirsk davlat pedagogika universiteti Fizika, matematika, axborot va texnologiya ta'limi instituti, Novosibirsk, Rossiya).

Romm Tatyana Aleksandrovna - pedagogika fanlari doktori, professor (Novosibirsk davlat pedagogika universiteti Tarix, gumanitar va ijtimoiy ta'lim instituti, Novosibirsk, Rossiya).

Eko Sri Margianti - Gunadarma universiteti rektori, iqtisodiyot fanlari doktori, professor (Indoneziya).

Xamidov Obidjon Xafizovich - Buxoro davlat universiteti rektori, iqtisodiyot fanlari doktori, professor.

Zaripov Lochin Rustamovich - pedagogika fanlari doktori (DSc), professor (O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy ta'limni rivojlantirish ilmiy-tadqiqot markazi, O'quv-uslubiy faoliyatni takomillashtirish boshqarma boshlig'i).

Nazarov Akmal Mardonovich - psixologiya fanlari doktori (DSc), professor (Buxoro davlat universiteti "Psixologiya" kafedrasini mudiri).

Saidov Azamat Ismoilovich - psixologiya fanlari doktori (DSc), professor (Samarqand davlat chet tillar instituti magistratura bo'limi boshlig'i).

Qodirov Azizjon Anvarovich - iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent (Buxoro davlat universiteti Tabiiy fanlar va agrobiotexnologiya fakulteti dekani).

Davlatov Suxrob Sayitjonovich - iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent (Buxoro davlat universiteti O'quv-uslubiy departament boshlig'i).

Adizov Bobir Baxtiyorovich - iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent (Buxoro davlat universiteti Moliyalashtirish, iqtisodiy rivojlantirishni rejalashtirish departamenti boshlig'i).

Paxrutdinov Shukriddin Ilyosovich - siyosiy fanlar doktori, professor. Oriental universitetining "Iqtisodiyot va turizm" kafedrasini professori.

Akramova Shaxnoza Abrorovna - pedagogika fanlari nomzodi, professor (O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti, Harbiy-vatanparvarlik, ma'naviy-ma'rifiy tarbiya va yoshlar bilan ijtimoiy ishlash kafedrasini boshlig'i, podpolkovnik).

Mamanazarova Nargiza Komildjanovna - pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent. Oriental universitetining "Iqtisodiyot va turizm" kafedrasini professori.

Ostanov Shuhrat Sharifovich - psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), (Buxoro davlat universiteti psixologiya kafedrasini dotsenti).

Rustamov Shavkat Shuhrat o'g'li - psixologiya fanlari doktori (DSc), (Buxoro davlat universiteti "Psixologiya" kafedrasini dotsenti).

Dilova Nargiza Gaybullayevna - pedagogika fanlari doktori (DSc), professor (Buxoro davlat universiteti Kengash kotibi).

Olimov Shirinboy Sharofovich - pedagogika fanlari doktori, professor (Buxoro davlat universiteti Pedagogika kafedrasini mudiri).

Hamroyev Alijon Ro'ziqulovich - pedagogika fanlari doktori (DSc), professor (Buxoro davlat universiteti Boshlang'ich ta'lim metodikasi kafedrasini mudiri).

G'ofurov Azizbek Umarjonovich - psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent, (Farg'ona davlat universiteti Magistratura bo'limi boshlig'i).

Ismatova Dilafruz Tuymuratovna - psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), (Buxoro davlat universiteti "Psixologiya" kafedrasini dotsenti).

Ataboyev Nozimjon Bobojon o'g'li - filologiya fanlari doktori, professor (Buxoro davlat universiteti xorijiy tillar fakulteti dekani).

Atayeva Mexriniso Farxodovna - pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), (Buxoro davlat universiteti "Geliofizika, qayta tiklanuvchi energiya manbaalari va elektronika kafedrasini dotsenti).

Xotamov Shuxrat Nosirovich - pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), (O'zbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasi Harbiy texnik instituti Gumanitar va ijtimoiy fanlar kafedrasini dotsenti).

Turdiyev Bexruz Sobirovich - falsafa fanlari doktori (DSc), (Buxoro davlat universiteti "Yurisprudensiya, ijtimoiy-siyosiy fanlar kafedrasini professori).

Fayziyeva Umida Asadovna - pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), (Buxoro davlat universiteti "Inson resurslarini boshqarish departamenti boshlig'i).

Muxlisov Sodiqjon Saidjonovich - pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), (Buxoro davlat universiteti "Axborot tizimlari va raqamli texnologiyalar kafedrasini dotsenti).

Axmadvov Nazirjon Rahmat o'g'li - psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), (Buxoro davlat universiteti "Psixologiya" kafedrasini katta o'qituvchisi).

Uzoqov Asliddin Mexritdinovich - pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent (Buxoro davlat pedagogika instituti Harbiy ta'lim fakulteti boshlig'ining o'quv ishlari bo'yicha o'rinbosari).

Ataxo'jayeva Shaxlo Anvarovna - psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent (University of Business and Science Oliy ta'lim muassasasi "Ilmiy tadqiqot, innovatsiyalar, ilmiy pedagogik kadrlar tayyorlash bo'limi" boshlig'i).

Mas'ul kotib:

Dehqonboyev Shohjahon Oybek o'g'li – Buxoro davlat universiteti Psixologiya kafedrasini o'qituvchisi

Kamolov Shavkatjon Xadjiyevich

*Buxoro davlat universiteti San'atshunoslik va pedagogika fakulteti
Musika ijrochiligi va madaniyat kafedrasida katta o'qituvchisi*

MUSIKA PEDAGOGIKASIDA O'QITUVCHILARNING IJODIY KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

Annotatsiya. Ushbu maqolada, musiqa pedagogikasida o'qituvchilarning ijodiy kompetensiyasini shakllantirishning o'ziga xos xususiyatlari ilmiy jihatdan o'rganilgan. Shuningdek maqolada, musiqa o'qituvchisining ijodiy kompetensiyasini shakllantirishda madaniy va milliy omillarning ta'siri amaliy tahlil qilingan.

Kalit so'zlar. Musika, pedagogika, kompetentlik, kasbiy bilim, ijodiy kompetensiya, musiqiy tafakkur.

Аннотация. В данной статье с научной точки зрения изучены особенности формирования творческой компетенции учителей в музыкальной педагогике. Также в статье практически анализируется влияние культурных и национальных факторов на формирование творческой компетенции учителя музыки.

Ключевые слова. Музыка, педагогика, компетентность, профессиональные знания, творческая компетентность, музыкальное мышление.

Abstract. In this article, the specific features of the formation of teachers' creative competence in music pedagogy are scientifically studied. The article also provides a practical analysis of the influence of cultural and national factors on the formation of the creative competence of a music teacher.

Keywords. Music, pedagogy, competence, professional knowledge, creative competence, musical thinking.

Kirish. Musika pedagogikasi zamonaviy ta'lim tizimining ajralmas qismi sifatida yosh avlodning estetik didini shakllantirish, ularni milliy va umuminsoniy qadriyatlarga sodiq bo'lgan barkamol shaxs sifatida tarbiyalashga xizmat qiladi. Ushbu jarayonda o'qituvchining nafaqat kasbiy bilimlari, balki ijodiy yondashuvi ham muhim rol o'ynaydi. Musika darslari ko'plab san'at turlarini o'zida uyg'unlashtirgan murakkab va nozik jarayon bo'lib, u o'qituvchining fikrlash doirasini kengaytirish, ularni mustaqil izlanishga undash imkoniyatiga ega. Shu bois, o'qituvchilarda ijodiy kompetensiyani shakllantirish nafaqat ularning o'z faoliyatini sifatli tashkil etishiga, balki o'qituvchilarning musiqiy tafakkuri va badiiy didini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Ijodiy kompetensiya tushunchasi o'qituvchining o'z sohasida yangicha yondashuvlarni topa olish, mavjud uslublarni yangilash, o'qituvchilarning qiziqishlari va ehtiyojlarini inobatga olgan holda ta'lim mazmunini boyitish qobiliyatini anglatadi. Ayniqsa, musiqa ta'limida bu kompetensiya dars mazmuniga ijodiy elementlar kiritish, musiqiy mashg'ulotlarni interfaol metodlar asosida olib borish, improvizatsiya va erkin ifoda imkoniyatlarini yaratish orqali namoyon bo'ladi. Bu jihatlar o'qituvchining shaxsiy iqtidoridan tashqari, u doimiy izlanishda bo'lishi, yangi pedagogik texnologiyalarni egallashi va ularni o'z ish tajribasiga moslashtira olishini ham talab etadi.

Musiqa o'qituvchisining ijodiy kompetensiyasini shakllantirishda madaniy va milliy omillar ham muhim ahamiyat kasb etadi. Har bir xalqning musiqasi - uning madaniy xotirasi, tarixiy qadriyatlarining aksidir. Shu bois, o'qituvchi o'z darslarida milliy musiqiy merosni targ'ib etish, xalq ijodiyoti namunalari bilan foydalanish orqali o'qituvchilar qalbiga estetik sezgirlik, vatanparvarlik tuyg'ularini singdirishi kerak. Bunda ijodiy kompetensiya o'qituvchining milliy musiqaga bo'lgan munosabati, uni qanday tarzda yetkazishi, har bir darsda o'qituvchining ichki dunyosiga kirib borish qobiliyatida aks etadi. Bu holat musiqa pedagogikasida o'qituvchi shaxsini o'ziga xos ijodkor, tarbiyachi va madaniyat targ'ibotchisi sifatida ko'rsatadi.

Bugungi kunda ta'limda individual yondashuv, didaktik moslashuvchanlik va interfaollik tamoyillari keng qo'llanilmoqda. Shu jihatdan qaraganda, musiqa darslari uchun ijodiy

yondashuvning mavjudligi o'qituvchining darsni qanday tashkil etayotgani, o'quvchilarning faolligini qanday oshirayotgani bilan chambarchas bog'liq. Bu o'rinda o'qituvchining faqat bilim beruvchi emas, balki o'quvchining musiqiy qobiliyatini ochishga xizmat qiluvchi murabbiy sifatida faoliyat yuritishi lozim bo'ladi. Demak, ijodiy kompetensiya faqat musiqiy bilimgina emas, balki psixologik yondashuv, didaktik moslashuv, pedagogik mahorat va shaxsiy fazilatlarining uyg'unligidan iborat bo'ladi.

Musika pedagogikasida o'qituvchining ijodiy kompetensiyasini rivojlantirish orqali dars samaradorligini oshirish, o'quvchilarning dars jarayonida faol ishtirokini ta'minlash, ularni mustaqil mushohada yuritishga o'rgatish va musiqaga bo'lgan qiziqishini shakllantirish mumkin. Shu bilan birga, ijodiy kompetensiya o'qituvchini bir maromda ishlaydigan odatiy kasb egasi emas, balki har bir darsni yangi formatda tashkil etadigan, pedagogik faoliyatida noan'anaviy uslublarni sinovdan o'tkazadigan yangilikka intiluvchi ijodkor sifatida namoyon etadi. Bu esa musiqa ta'limining sifati va mazmunini oshirishga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiyasi. Pedagogikada ijodiy kompetensiya tushunchasi alohida o'rin egallaydi, chunki bu kompetensiya o'qituvchining kasbiy faoliyatida mustaqil fikrlay olish, yangilikka intilish, mavjud uslublarga o'ziga xos yondashuv kiritish hamda ta'lim jarayoniga zamonaviy texnologiyalarni samarali qo'llay olish qobiliyatini ifodalaydi. Bu holat o'qituvchini o'z faoliyatida oddiy takrorlovchi emas, balki ta'lim mazmunini ijodiy tarzda boyituvchi shaxs sifatida namoyon etadi. Mashhur psixolog olim L. S. Vygotskiy tomonidan ilgari surilgan nazariy qarashlarda inson tafakkuri va uning rivojlanishi madaniy vositalar, til, san'at va ijod orqali shakllanishi qayd etilgan. Unga ko'ra, ijodiy faoliyat shaxsning ichki intellektual va ruhiy salohiyatini yuzaga chiqaruvchi kuchli manba bo'lib xizmat qiladi. Ayniqsa, musiqa kabi estetik faoliyat bilan bog'liq pedagogik yo'nalishlarda bu imkoniyatlar yanada keng namoyon bo'ladi. Shu nuqtai nazardan qaralganda, musiqa pedagogikasi o'qituvchining ijodiy qobiliyatini eng faol harakatga keltiruvchi sohalaridan biridir. Vygotskiyning "yaqin rivojlanish zonasi" tushunchasiga tayanadigan bo'lsak, o'quvchi faqat tashqi rag'bat orqali emas, balki ichki qiziqishlar asosida ham rivojlanadi, bu esa o'qituvchidan yuqori darajadagi ijodiy yondashuvni talab qiladi.

Hovard Gardner tomonidan ilgari surilgan ko'p intellekt nazariyasiga binoan, musiqiy intellekt insonning tug'ma qobiliyatlaridan biri bo'lib, uni rivojlantirishda atrof-muhit, pedagogik yondashuv va o'qituvchining ijodiy faoliyati hal qiluvchi omil sifatida qaraladi. Gardner ta'kidlaganidek, har bir o'quvchining individual intellektual xaritasi mavjud bo'lib, musiqa o'qituvchisi bu xaritani aniqlab, unga mos usullar bilan ishlashi kerak. Shu jihatdan musiqa pedagogikasida o'qituvchining ijodiy kompetensiyasi faqat musiqani o'rgatish emas, balki uni shaxsiy taraqqiyot vositasiga aylantirish, har bir o'quvchining ichki musiqiy dunyosini kashf etish bilan belgilanadi. Bu esa ijodkorlik, pedagogik sezgirlik va o'quvchilarning qiziqishlarini chuqur tahlil qilish orqali amalga oshadi.

O'zbekistonlik olimlardan biri A. Juraevning ta'limda innovatsion metodlar haqidagi qarashlarida o'qituvchining ijodiy kompetensiyasi dars jarayonini yangi shakllar orqali tashkil etish, ta'limni shaxsga yo'naltirilgan tarzda olib borish, madaniy-tarixiy boyliklardan samarali foydalanish zarurligi bilan asoslanadi. Unga ko'ra, musiqa o'qituvchisi faqat bilim yetkazuvchi emas, balki o'quvchilarni musiqiy tafakkurga yetaklovchi ijodiy lider bo'lishi kerak. A. Juraev o'z tadqiqotlarida didaktik vositalarni ijodiy modellashtirish, darsni dramatik va badiiy shakllarda tashkil etish orqali o'quvchilarda faollikni uyg'otish g'oyasini ilgari suradi. Bu yondashuvlar hozirgi kunda musiqa darslarining mazmunini boyitish va ularni hayotiy, ta'sirchan shaklga keltirishda samarali vosita sifatida namoyon bo'lmoqda.

Rossiyalik pedagog T. E. Kovalevning ijodiy o'qituvchi shaxsiga doir ishlanmalarida esa, ijodiy kompetensiya nafaqat o'qituvchining bilim darajasi, balki uning shaxsiy fazilatlarini, psixologik tayyorgarligi va estetik idrokining yuksakligi bilan bog'lanadi. Uning fikricha, san'at sohasida faoliyat yurituvchi pedagoglar o'zlarining shaxsiy his-tuyg'ularini nazorat qila oladigan, musiqiy obrazlar orqali bolalarda axloqiy-estetik hislarni shakllantira oladigan yetuk insonlar bo'lishi kerak. Bu nuqtai nazardan qaralganda, musiqa pedagogikasida ijodiy kompetensiya

o'qituvchining o'zini erkin ifoda etish, musiqiy ifoda vositalaridan faol foydalanish, o'quvchilar bilan emotsional aloqa o'rnatish va shu orqali ularning ichki dunyosiga ta'sir o'tkaza olish qobiliyatida aks etadi.

Yana bir muhim nazariy qarash - nemis pedagogi V. Dilteyning estetik tajriba haqidagi g'oyasidir. Unga ko'ra, san'at - bu shaxsning o'zini anglash va o'z ichki olamini boshqalar bilan baham ko'rish vositasi hisoblanadi. Bu g'oya asosida shakllangan pedagogik yondashuvlarda musiqa darslari insoniylik, tushunish, emotsional sezgirlik va estetik idrokni rivojlantiruvchi jarayon sifatida qaraladi. O'qituvchining ijodiy kompetensiyasi esa, o'quvchilarni ana shu estetik tajribaga yetaklash, musiqani faqat tinglatish emas, balki uni his qilish, talqin qilish va ijodiy fikrlashga undash orqali shakllanadi. Shu tarzda o'qituvchi o'quvchini nafaqat bilim bilan, balki estetik his-tuyg'ular bilan ham boyituvchi shaxs sifatida ko'riladi.

Muhokama. Musiqa pedagogikasi sohasida o'qituvchining ijodiy kompetensiyasini shakllantirish – bu faqatgina darsda musiqa asarlarini o'rganish bilan cheklanib qolmaydi, balki o'quvchilarning musiqiy tafakkurini rivojlantirish, ularning estetik didi va ijodkorlik salohiyatini yuzaga chiqarish uchun samarali usullarni tanlashni ham o'z ichiga oladi. Bunday kompetensiya, o'qituvchidan yangicha qarashlarga ega bo'lishni, har bir darsni shunchaki ma'lumot berish emas, balki ijtimoiy va madaniy muhit bilan bog'liq ijodiy jarayon sifatida tashkil etishni talab qiladi. Shu ma'noda, ijodiy kompetensiya o'qituvchining shaxsiy pozitsiyasi, madaniy saviyasi, metodik erkinligi va pedagogik tashabbuskorligi bilan bevosita bog'liq bo'lib, har bir musiqiy topshiriq yoki mashg'ulot orqali o'quvchining ichki dunyosiga kirib borish imkonini yaratadi.

Ijodiy kompetensiyani shakllantirishda o'qituvchining motivatsiyasi, kasbiy faolligi va o'z ustida ishlashga bo'lgan ichki ehtiyoji muhim ahamiyat kasb etadi. Bu holat ayniqsa musiqa ta'limida o'z aksini topadi, chunki musiqa – bu hissiyotlar, kayfiyat va estetik sezgi orqali inson ruhiyatiga ta'sir ko'rsatadigan san'at turidir. O'qituvchi o'zining musiqiy bilim va tajribasini an'anaviy uslubda emas, balki ijodiy yo'sinda yetkazishga harakat qilsa, dars samaradorligi oshadi, o'quvchida musiqaga nisbatan ishtiyoq paydo bo'ladi. Demak, ijodiy kompetensiya nafaqat o'quv materialini qiziqarli shaklda taqdim eta olishni, balki o'quvchining musiqiy dunyoqarashini kengaytirish, ularni mustaqil izlanishga yo'naltirish imkoniyatini ham beradi.

Shuningdek, musiqa pedagogikasida ijodiy kompetensiya o'qituvchining zamonaviy texnologiyalardan foydalana olishi, o'quvchilar bilan erkin muloqot olib borishi, interfaol uslublarni qo'llay olishi va darsni noan'anaviy shakllarda tashkil eta bilishini ham o'z ichiga oladi. Masalan, virtual musiqiy dasturlar, multimedia vositalari, guruhli improvizatsiya mashqlari orqali darsni jonlantirish o'quvchilarda ijodiy fikrlash, musiqani his qilish va uni ongli ravishda talqin etish ko'nikmalarini shakllantirishda samarali vositaga aylanadi. Bu jarayonda o'qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki ijodiy rahbar, yo'naltiruvchi, hatto ilhomlantiruvchi obrazida faoliyat yuritadi. Ijodiy kompetensiya shunchaki bir qobiliyat emas, balki o'qituvchining kasbiy madaniyatining muhim tarkibiy qismi bo'lib xizmat qiladi.

1.1. Jadval. Musiqa pedagogikasida o'qituvchilarning ijodiy kompetensiyasini shakllantirishning o'ziga xos xususiyatlari

Tadqiqot yo'nalishi	Maqsadi	Amalga oshirish usullari	Kutilyotgan natijalar	Pedagogik ahamiyati
Ijodiy kompetensiya mazmunini aniqlash	Musiqa o'qituvchilari uchun zarur ijodiy ko'nikmalarni aniqlash	Ilmiy nazariy manbalarni tahlil qilish, so'rovnoma, suhbatlar	Ijodiy kompetensiya tarkibiy qismlarini aniqlash	O'qituvchi tayyorlashda kompetensiyaviy yondashuvni aniqlashtirish
Ijodiy faoliyatga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash	Ijodiy kompetensiyani shakllantirishga ta'sir qiluvchi	Kuzatuv, tajriba, psixologik	Shaxsiy motivatsiya, muhit va pedagogik	Ta'lim muhitini takomillashtirishga asos yaratish

	ichki va tashqi omillarni baholash	testlar, intervyu	yondashuvlar rolining ochilishi	
Ijodiy kompetensiyani shakllantirish metodlarini tahlil qilish	Samarali pedagogik texnologiyalarni aniqlash	Amaliy darslar, tajribaviy mashg'ulotlar, muqobil metodlar tahlili	Interfaol, estetik va innovatsion metodlarning samaradorligi aniqlanadi	Darslarni ijodiy yondashuv asosida tashkil qilish yo'llari ishlab chiqiladi
Musiqqa o'qituvchisining shaxsiy sifati va ijodiy salohiyatini baholash	Ijodkorlik darajasini o'lovchi mezonlarni aniqlash	Portfoliolar, dars tahlili, o'quvchilar fikri, refleksiya usullari	O'qituvchi ijodkorligi va uning samarasi o'rtasidagi bog'liqlik ochiladi	O'qituvchi faoliyatining sifatini kompleks baholash imkoniyati yaratiladi
Ijodiy kompetensiyani rivojlantirish bo'yicha takliflar ishlab chiqish	Musiqqa o'qituvchilari uchun amaliy tavsiyalar ishlab chiqish	Tajriba asosida amaliy tavsiyalar tayyorlash	Tavsiya va metodik qo'llanmalar tayyorlanadi	O'qituvchilar malakasini oshirish kurslariga asos bo'ladi

1.1. Tadqiqot jadvali musiqa pedagogikasida ijodiy kompetensiyani har tomonlama o'rganish, tahlil qilish va amaliyotga tadbiq etish uchun puxta asos yaratadi. Jadvalda yoritilgan yo'nalishlar nafaqat o'qituvchining kasbiy faoliyatini tahlil qilishga yordam beradi, balki ularning ijodiy salohiyatini oshirishga xizmat qiluvchi pedagogik strategiyalarni ham belgilab beradi. Ushbu tadqiqotlar asosida amaliy tavsiyalar va metodik qo'llanmalar ishlab chiqilishi mumkin.

O'qituvchining ijodiy kompetensiyasini shakllantirishda amaliyot bilan nazariyaning uyg'unligi katta ahamiyatga ega. Har bir musiqiy faoliyatda – xoh bu dars bo'lsin, xoh tanlov, xoh sahna chiqishi – ijodiy elementlar mavjud bo'lishi, ular orqali o'quvchi o'zini ifoda eta olishi zarur. Shuning uchun musiqa pedagogi doimo izlanishda bo'lishi, boshqa san'at turlaridan, xalq og'zaki ijodidan, teatr va adabiyotdan ilhom olib, uni o'z faoliyatida qo'llay olishi kerak. Ijodiy kompetensiya o'qituvchining o'z ustida ishlashi, o'quvchilar bilan emotsional bog'lanish o'rnatishi, har bir mashg'ulotni hayotiy, qiziqarli va hissiyotlarga boy tarzda olib borishi orqali tobora rivojlanadi.

Xulosa sifatida aytish mumkinki, musiqa pedagogikasida ijodiy kompetensiyani shakllantirish bu shunchaki metodika yoki texnologiya emas, balki o'qituvchining kasbiy shaxsiyati, dunyoqarashi va ijodkor sifatidagi pozitsiyasiga bog'liq murakkab jarayondir. Har bir darsda o'quvchilarni faollikka, ifodaga, mushohada va his qilishga undovchi muhitni yaratish o'qituvchining ijodiy yondashuviga tayanadi. Shu bois, ijodiy kompetensiyani rivojlantirish musiqa ta'limi sifatini oshiradi, o'quvchilarni yanada faol, tafakkurli va musiqiy jihatdan yetuk shaxslar sifatida shakllantirishda katta ahamiyat kasb etadi.

Xulosa. Musiqa pedagogikasida o'qituvchining ijodiy kompetensiyasini shakllantirish zamonaviy ta'lim jarayonining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Zero, ijodiy kompetensiya musiqiy ta'lim sifatining asosiy ko'rsatkichlaridan biri bo'lib, nafaqat bilim berish, balki o'quvchini ma'naviy-estetik jihatdan tarbiyalash, uning ichki dunyosiga yo'l topish, musiqiy idrok va badiiy tafakkurni rivojlantirish kabi ko'plab mas'uliyatli vazifalarni o'z ichiga oladi. Bu kompetensiya o'qituvchining kasbiy faoliyatida mustaqil qaror qabul qilish, dars jarayonida ijodiy yondashuvlardan foydalanish va har bir o'quvchi bilan shaxsiy, estetik muloqot o'rnatish qobiliyati orqali ifodalanadi.

Ijodiy kompetensiya, ayniqsa musiqa pedagogikasi singari hissiyot va estetik tuyg'ular markazida bo'lgan sohalarda chuqurroq va murakkabroq shakllanadi. Bunday kompetensiyani rivojlantirish uchun o'qituvchining san'atga mehr-muhabbati, kasbiga sadoqati, o'z ustida muntazam ishlashi va yangi pedagogik texnologiyalarni o'zlashtirishi zarur. Musiqa o'qituvchisi darsda bir vaqtning o'zida tarbiyachi, ilhomlantiruvchi, yo'l ko'rsatuvchi va ijodkor rolda bo'lishi kerak. Bu esa uning doimiy ravishda o'z pedagogik mahoratini oshirib borishini, yangilikka ochiq va tajriba asosida ishlovchi mutaxasssiga aylanishini taqozo etadi.

Shuningdek, ijodiy kompetensiyaning shakllanishida ta'lim muhiti, rahbariyat yondashuvi, hamkasblar bilan hamkorlik va o'qituvchining shaxsiy psixologik holati ham katta ahamiyatga ega. Bu omillar musiqiy ta'limda o'ziga xos tarzda namoyon bo'ladi, chunki musiqiy faoliyat hissiy va ruhiy holat bilan bevosita bog'liq. O'quvchilarning musiqaga bo'lgan qiziqishini uyg'otish, ularni jarayonga jalb qilish, o'z fikrlarini erkin ifoda etishga undash – bularning barchasi ijodiy kompetensiyaga tayangan holda amalga oshadi. Shu sababli, o'qituvchining har bir pedagogik harakati chuqur mazmunga, maqsadga va ijodiy yechimga ega bo'lishi lozim.

Musiqa pedagogikasida o'qituvchining ijodiy kompetensiyasi faqat metodik bilim bilan emas, balki uning estetik didi, badiiy idroki, hayotiy tajribasi va o'ziga xos shaxsiy uslubini yaratish orqali shakllanadi. Har bir o'qituvchi o'z kasbiy yo'lida o'quvchilarning qalbiga yetib boradigan, musiqaning kuchi orqali ularning dunyoqarashini kengaytiradigan, ijtimoiy faol, madaniyatli va ijodkor shaxs yetishtiradigan pedagog bo'lishga intilishi kerak. Bunday yondashuv o'quvchilarda musiqaga nisbatan chuqur qiziqish uyg'otadi va ularni ijodiy fikrlashga yo'naltiradi.

Xulosa qilib aytganda, musiqa pedagogikasida ijodiy kompetensiyani shakllantirish ko'p bosqichli, kompleks va izchil yondashuvni talab etadigan murakkab jarayondir. Bu kompetensiya o'z navbatida o'qituvchining ta'lim jarayonidagi faoliyati samaradorligini oshirish, musiqiy-tarbiyaviy maqsadlarni ro'yobga chiqarish, o'quvchilarni ijtimoiy-estetik jihatdan shakllantirishga xizmat qiladi. O'qituvchining shaxsiy yondashuvi, tashabbuskorligi, pedagogik intuitivligi va kasbiy tafakkuri ushbu kompetensiyaning tarkibiy qismlarini tashkil etadi. Demak, har bir musiqachi-pedagog o'z ustida ishlashni hech qachon to'xtatmasligi, doimo izlanishda bo'lishi va o'z faoliyatini zamon talablari asosida shakllantirib borishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Ahmedov M.M. Bo'lajak o'qituvchilarni maktab o'quvchilarida musiqiy-nazariy bilimlarni shakllantirishga tayyorlash: O'quv-uslubiy qo'llanma. T., 2011. – 66 b.
2. Sharipova G.M. Musiqa o'qitish metodikasi. Maruzalar matni. T. «Nizomiy nomidagi TDPU», 2006 yil. – 80 b.
3. Ishmuxammedov R.J. Innovatsion texnologiyalar yordamida ta'lim samaradorligini oshirish yo'llari. T.Nizomiy nomidagi TDPU, 2004 yil. – 62 b.
4. Xoshimov K., Nishonova S. Pedagogika tarixi. T., A.Navoiy nomidagi O'zbekiston milliy kutubxonasi nashristi. 2005. – 150 b.
5. Abdullaeva B.S. “Bo'lajak o'qituvchilar o'quv-ilmiy faoliyati motivatsiyasining psixofiziologik determinantlari” mavzusidagi Psixologiya fanlari doktori (DSc) dissertatsiyasi .- Buxoro., 2022. – 104 b
6. Parpiyeva Sh. “Kasbiy saralashning psixologik xususiyatlari” nomli dissertatsion tadqiqot ishi. - Toshkent, 2020 – 89 b.

Familiya I.Sh.	Mavzu	Bet
19.00.00 - PEDAGOGIKA		
Зоирова Фируза Уктамовна	Преподавание русского языка как иностранного в условиях дистанционного обучения	5
Xamrakulov Xamidullo Turgunboyevich	O'quvchilarda matematik savodxonlikni rivojlantirish usullari va texnologiyalari	10
Xasanova Gulshod Ro'ziboyevna	Fizika ta'limida integrativ texnologiyalardan foydalanib o'quvchilar ijodiy tafakkurini rivojlantirishning nazariy asoslari	16
Sadoqat Fayzulloyeva Furqat qizi	Umumta'lim maktablarida kimyo fanini o'qitishda aktivi qo'llashning metodik tamoyillari	21
Абдуллаева Масуда, Абдуллаева Нилуфар, Абдуллаев Дилмурод,	Эстетическое воспитание детей в семье	26
Yusufjonova Madinabonu, Boltayeva Muhayyo	Mustaqil ta'lim faoliyatini samarali boshqarishda kreditmodul tizimining integratsiyasi: Janubiy Koreya ta'lim tizimi tajribasi	30
Kalekeeva Tamara Turkmenbaevna	Bo'lajak matematika o'qituvchilarining pedagogik kontent bilimlarini shakllantirish: didaktik yondashuvlar	34
Shamuratova Muazzamxon Shavkat qizi	Boshlang'ich sinf o'quvchilarining tafakkur va faolligini rivojlantirishda milliy o'yinlarning innovatsion qo'llanilishi	39
Цуканова Елена Николаевна, Tsukanova Elena Nikolaevna,	Обучение русскому языку студентов иной лингвокультурной среды инженерных специальностей	44
Majidov Xasan Abdurashid o'g'li	Talabalarda kasbiy kompetentlikni shakllantirishda innovatsion ta'lim texnologiyalarining roli	49
Turdaliyeva Feruza Rustamjon qizi	Ta'lim tizimida bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarning raqamli kompetensiyasini shakllantirish xususiyatlari: milliy standartlar tahlili	56
Atakulova Nargizaxon Alijonovna	Talaba-yoshlarda sog'lom ma'naviy dunyoqarashni rivojlantirishga xizmat qiladigan tasavvuf adabiyoti namoyondalarining didaktik qarashlari	61
Hakimova Nargiza Supxanovna	Bo'lajak o'qituvchilarning shaxsiy sifatlarini rivojlantirishda "Lifelong learning" milliy konsepsiyasi mazmuni	65
Hamdamova Sitara Rustam qizi	"Oila pedagogikasi" fanini o'qitishda aksiologik yondashuvlar mazmuni	71
Saidova Shahrizoda Adham qizi	Akademik litseylarda "Elektrodinamika" bo'limini o'qitishda raqamli texnologiyalarga asoslangan yangi yondashuvlar	75
Турсунов Кахрамон Содинович	Особенности формирования экономики знаний в современных условиях	81
Adilbekova Manzura Usenbek qizi	Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyalanuvchilarini shaxslararo munosabatlarga o'rgatish metodikasi	85
Navruzov Firdavs Shavkatovich	Nodavlat ta'lim muassasalari faoliyatini takomillashtirishda uslubiy yondashuvlar va menejment tizimi: tajribalar va takliflar	90

Nurimbetova Jazira Djalilxanovna	Madaniyatlar tarixi va insoniyatning ijtimoiy munosabatlar muloqotining mazmuni	219
Tagayeva Sayyora Ulashevna, Kamolova Aziza Xikmatovna	Different viewpoints about technologies	223
Kamolov Shavkatjon Xadjiyevich	Musiqa pedagogikasida o'qituvchilarning ijodiy kompetensiyasini shakllantirishning o'ziga xos xususiyatlari	234
Bekmuratov Talgat	Boshlongish sinflarda haykaltaroshlik san'atini o'rgatishning pedagogik asoslari	239